

Handläggare
Björn Axén
Telefon: 08-50800953**Till**
Förskolenämnden
2025-06-10

Skrivelse angående anpassade avdelningar på förskolor för barn med autism och intellektuell funktionsnedsättning

Svar på skrivelse från Linnéa Vinge (SD)

Förvaltningens förslag till beslut

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

I en skrivelse till förskolenämnden ställer Linnéa Vinge (SD) frågor om anpassade avdelningar på förskolor för barn med autism och intellektuell funktionsnedsättning. Inga stadsdelsområden har särskilda avdelningar för barn med såväl autism som intellektuell funktionsnedsättning.

Två stadsdelsområden har avdelning eller förskolor särskilt anpassade för barn med autism. Skarpnäck har en avdelning enbart för barn med autism medan Skärholmens omfattar även barn med andra funktionsnedsättningar. Skarpnäck kommer att vila sin avdelning höstterminen 2025 på grund av litet behov. Skärholmen planerar för att öppna ytterligare en avdelning med samma profil som den redan befintliga.

Övriga stadsdelsområden har organiserat stödet för barn med autism som en del av det generella stödet för barn i behov av särskilt stöd där särskilda resursteam stödjer förskolorna med specialpedagoger eller andra kompetenser som förskolepsykolog och logopeder.

Bakgrund/ Ärendet

I en skrivelse till förskolenämnden ställer Linnéa Vinge (SD) frågor om anpassade avdelningar på förskolor för barn med autism och intellektuell funktionsnedsättning. Hon skriver:

Förskoleförvaltningen
Avdelningen för stadsövergripande utveckling

Kaplansbacken 10
Box 12278
102 27 Stockholm
Växel
Fax

<https://start.stockholm/>

Inkludering och anpassat stöd i förskolan är avgörande för att alla barn ska få en trygg och utvecklande lärandemiljö. Barn med autism och intellektuell funktionsnedsättning har ofta behov av särskilt anpassade pedagogiska miljöer, strukturerat stöd och specialiserad

personal. För att säkerställa en likvärdig tillgång till förskoleverksamhet för dessa barn är det av vikt att det finns anpassade avdelningar med rätt kompetens och resurser.

Vi önskar därför få en översikt av hur det ser ut med anpassade avdelningar för barn med autism och intellektuell funktionsnedsättning inom förskolorna i staden.

Utifrån detta ställer skribenterna följande frågor:

1. Hur många förskolor i kommunen har särskilda avdelningar eller resursteam anpassade för barn med autism och intellektuell funktionsnedsättning?
2. Finns det några fastställda riktlinjer eller strategier för hur sådana avdelningar ska organiseras och utformas?
3. Vilken kompetens och utbildning har personalen på dessa avdelningar?
4. Finns det planer på att utöka eller förbättra dessa resurser?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Förskoleförvaltningens avdelning för stadsövergripande utveckling.

Ärendet behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 2 juni. Funktionshindersrådet har möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 4 juni.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förskoleförvaltningen besvarar nedan skrivelsens frågor i tur och ordning utifrån underlag från stadsdelsnämndsområdena. Eftersom det inte finns några särskilda avdelningar för barn med autism och intellektuell funktionsnedsättning i staden utgår förvaltningens svar ifrån hur stadsdelsområdena arbetar med stöd för barn med autism generellt.

1. Hur många förskolor i kommunen har (a) särskilda avdelningar eller (b) resursteam anpassade för barn med autism och intellektuell funktionsnedsättning?

1.a) Särskilda avdelningar för barn med autism och intellektuell funktionsnedsättning

Inga stadsdelsområden har särskilda avdelningar för barn med såväl autism som intellektuell funktionsnedsättning. Två stadsdelsområden har särskilda avdelningar för barn med autism.

Skarpnäck har en avdelning som riktar sig till barn med autism men inte specifikt för barn med autism i kombination med intellektuell funktionsnedsättning. Avdelningen har sju platser varav fem nyttjades i april 2025 vilket också varit det faktiska antalet sedan starten 2008. På avdelningen arbetar förskollärare och barnskötare.

Skärholmen har en särskild avdelning som riktar sig till barn med autism och omfattande stödbehov. Barnens behov ser olika ut och flera av dem går sedan vidare till anpassad grundskola. Förskolan har sex platser som alla nyttjades i april 2025. På avdelningen arbetar förskollärare och barnskötare.

Förutom verksamheterna i Skarpnäck och Skärholmen finns en stadsövergripande verksamhet (KÖV) för barn med olika typer av funktionsnedsättning inom Södermalms stadsdelsområde. Denna kan vara aktuell för barn med autism i kombination med intellektuell funktionsnedsättning, särskilt om barnet också har exempelvis rörelsehinder. Förskolan har hög personaltäthet med flera förskollärare, barnskötare och vårdpersonal och har 15 platser.

I alla stadsdelsområden får de barn som identifierats ha särskilda behov anpassningar och/eller särskilt stöd. Sex stadsdelsområden beviljar insatser som bygger på beteendeterapi som *mångsidiga intensiva beteendeinsatser* (på engelska *early intensive behavioral interventions, EIBI*) eller liknande program som bygger på samma teoretiska grund.¹ Endast av tre av dem beviljar EIBI fullt ut. En stadsdel beviljar en anpassad variant där exempelvis kravet på avskilt rum med stängd dörr tagits bort. Ytterligare två stadsdelar beviljar insatser som i stället bygger på att stötta barnets utveckling genom relationsskapande aktiviteter.²

1.b) Resursteam anpassade för barn med autism och intellektuell funktionsnedsättning

Alla stadsdelsområden har någon form av resursteam eller liknande organisation. Dessa är generellt utformade för att stödja barn med olika särskilda behov inklusive barn med autism i kombination med intellektuell funktionsnedsättning.

¹ EIBI – Early Intensive Behavior Intervention, är ett strukturerat sätt att arbeta med barn som har autism

MBT – mindre intensiva mångsidiga insatser på beteendeterapeutisk grund

IBT – intensivinläring på beteendeterapeutisk

² DIR – Floortime/Developmental, Individual-differences, Relationship-based model

ESDM – Early Start Denver Model

IPG – Integrated Play Groups

Resursteamerna organiseras på olika sätt i de olika stadsdelsområdena. I vissa stadsdelsområden är de centralt organiserade och i andra är de lokalt organiserade inom olika geografiska områden i stadsdelen. Det förekommer även en kombinerad organisation med ett centralt team med utlokaliserade resurser. Resursteamens huvudsakliga funktion är att stötta förskolans personal i deras arbete med barn i behov av särskilt stöd.

2. Finns det några fastställda riktlinjer eller strategier för hur sådana avdelningar ska organiseras och utformas?

Förskolan ska enligt skollagen utgå från varje barns behov, och rektor är enligt skollagen ansvarig för att möta barns behov av särskilt stöd oavsett om barnet har en diagnos eller inte.

Staden har inga särskilda riktlinjer eller strategier, vare sig på stadsövergripande eller stadsdelsområdesnivå gällande särskilda avdelningar för barn med autism och intellektuell funktionsnedsättning. Stödet för barn med autism i kombination med intellektuell funktionsnedsättning ryms inom generella strukturer för barn med särskilda behov.

För att öka likvärdigheten i bedömningarna av särskilda behov hos barn i Stockholms förskolor har Kommunfullmäktige beslutat att Förskolenämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna ska ta fram stadsgemensamma bedömningsgrunder.³ Dessa kommer att utgöra ett stadsgemensamt stöd och verktyg i arbetet med att identifiera behov och utifrån dessa hur förskolans utbildning ska utformas så att barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling får det stöd de behöver.

3. Vilken kompetens och utbildning har personalen på dessa avdelningar?

De avdelningar för barn med autism som finns i Skarpnäck respektive Skärholmen bemannas med förskollärare och barnskötare vilka stöds av stadsdelsområdets resursteam. I Skarpnäck är det specialpedagog och familjebehandlare och i Skärholmen stödjer specialpedagoger verksamheten.

Resursteamerna i alla stadsdelsområden är bemannade med specialpedagog. Det är också vanligt att resursteamerna innefattar psykolog, logopedtalpedagog, och ibland också andra yrkeskategorier som kostsamordnare, socionom, förskollärare, IT-samordnare.

³ Stockholms stads budget 2025, s 91 och 174.

4. Finns det planer på att utöka eller förbättra dessa resurser?

Det är stadsdelsområdesnämnderna som ansvarar för driften av den kommunala förskolan och beslutar om särskilda avdelningar för autism. Stadsdelsförvaltningarna är nöjda med den struktur de har, men arbetar samtidigt systematiskt med förbättringsarbete.

Skarpnäck har beslutat att låta avdelningen för barn med autism vila ett år för att för sedan utvärdera behovet. Av de fem barn som nu går på avdelningen kommer tre att börja i förskoleklass till höstterminen 2025 och återstående två får i stället stöd på vanliga avdelningar. Skärholmen beslutade i april 2025 att starta ytterligare en avdelning motsvarande den med sex platser som redan finns i stadsdelsområdet. Norra innerstaden har beslutat att förstärka barnhälsan med fler specialpedagoger.

Katarina Odén Ryhede
Tf. Förvaltningsdirektör
Förskoleförvaltningen

Bilagor

1. Anpassade avdelningar på förskolor för barn med autism och intellektuell funktionsnedsättning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Katarina Odén Ryhede, Tf. Förvaltningsdirektör	2025-05-26